

Rijksoverheid

PROVINCIE UTRECHT

Universiteit Utrecht

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Monitoringsplan

REGIO DEAL

FOODVALLEY

“Versnelling van de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem”

Inhoud

Samenvatting	2
1 Inleiding en achtergrond	3
2 Monitoring	3
2.1 Output indicatoren	4
2.2 Outcome indicatoren.....	4
2.3 Impact indicatoren	4
2.3.1 BWI+ traject Universiteit Utrecht.....	4
2.3.2 Rol Planbureau voor de Leefomgeving	5
2.3.3 Rol Centraal Bureau voor de Statistiek	5
3 Monitoringsysteem	6
3.1 Rapportagelijnen	6
3.2 Voortgangsrapportage.....	6
3.3 Regio Deal Foodvalley Monitor	7
4 Planning.....	7
Bijlagen.....	8

Samenvatting

Het programma Regio Deal Foodvalley heeft als doel de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem in regio Foodvalley en omstreken te versnellen in de periode tussen 2019 en 2023. Bij het programma hoort dit monitoringsplan dat als doel heeft om te beschrijven hoe de voortgang van deze versnelling wordt gemonitord. De monitoring vindt plaats op drie niveaus: output, outcome en impact.

De output indicatoren worden vanaf de start gemonitord en jaarlijks gerapporteerd aan Het Overleg in regionale setting. Halfjaarlijks wordt gerapporteerd aan de Regionale Stuurgroep. Outcome indicatoren worden bij aanvang van de uitvoeringsorganisatie verder aangescherpt en tweejaarlijks gemonitord en gerapporteerd. De impact indicatoren worden gedurende de Regio Deal ontwikkeld als onderdeel van de BWI+ monitor, zodat aan het einde van de Regio Deal de uiteindelijk bereikte veranderingen in de maatschappij op lange termijn gemonitord kunnen gaan worden.

Output	Halfjaarlijkse monitoring vanaf start in 2020
Outcome	Ontwikkelen en tweejaarlijkse monitoring vanaf 2020
Impact	Ontwikkelen zodat lange termijn impact na einde in 2023 gemeten en gemonitord kan worden

Indicatoren om de impact vanuit de Regio Deal Foodvalley meetbaar te maken worden voor de regio (door)ontwikkeld in de volgende categorieën:

- Natuur (Milieu)
- Gezondheid
- Economie
- Samenleving

1 Inleiding en achtergrond

Deelnemende partijen binnen de Regio Deal Foodvalley hebben met elkaar de ambitie om – in partnerschap – de transitie naar een duurzaam en gezond voedselsysteem te versnellen. Het gebied omvat de regio Foodvalley en aangrenzende en/of complementaire gebieden uit de provincie Utrecht en Gelderland. De Regio Deal is in juli 2019 naar de Tweede Kamer gestuurd en omvat een totaal budget van ruim 73 miljoen euro, waarvan 20 miljoen euro uit Rijksmiddelen. In juli 2019 is overeenstemming bereikt tussen de partijen, de inhoud hiervan is te lezen in de tekst van de Regio Deal Foodvalley.

Via drie integrale sporen (programmaliijnen) wordt een impuls gegeven aan de versnelling van de transitie naar een gezond en duurzaam voedselsysteem:

- Versnelde transitie van de primaire landbouw
- Gezonde voeding; van prille start tot oude dag
- Versterking van kennis- en innovatiecluster

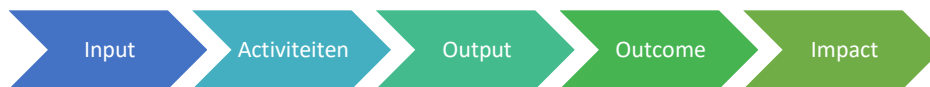
Het doel is om uiteindelijk de brede welvaart in de regio te vergroten. Om de voortgang van de transitie te volgen worden op verschillende niveaus (tussentijdse) resultaten gemonitord en gerapporteerd vanuit de drie bovengenoemde sporen.

2 Monitoring

Het doel van monitoring is om bij te houden in hoeverre de beoogde resultaten van de Regio Deal worden bereikt en de beoogde impact wordt gerealiseerd. Door de voortgang regelmatig te meten is het mogelijk tijds bij te sturen.

De voortgang van de input (middelen en mensen) en de activiteiten worden gemonitord op drie niveaus: output (prestaties), outcome (effecten) en impact (veranderingen in maatschappij). Het monitoren van de voortgang vindt plaats op twee levels:

- a. op het level van de sporen, met resultaten op output en outcome niveau;
- b. op het level van de gehele Regio Deal, met een selectie van output indicatoren, en op outcome en impact niveau die aansluiten bij de brede welvaart indicatoren.

De output indicatoren worden vanaf de start halfjaarlijks gemonitord en vergeleken met streefwaarden. De indicatoren worden op bestuurlijk niveau vastgesteld. De outcome indicatoren worden na aanvang van de Regio Deal waar mogelijk gemeten (nulmeting), verder ontwikkeld en tweejaarlijks gemonitord en gerapporteerd. De impact indicatoren worden gedurende de Regio Deal ontwikkeld als onderdeel van de BWI+ monitor, zodat aan het einde van de Regio Deal de uiteindelijk bereikte veranderingen in de maatschappij voor de lange termijn gemonitord kunnen gaan worden. Waar mogelijk wordt ook voor de impact indicatoren bij start een nulmeting uitgevoerd.

Tabel 1. De drie meetniveaus

Output	Halfjaarlijkse monitoring vanaf start in 2020
Outcome	Ontwikkelen en tweejaarlijkse monitoring vanaf 2020
Impact	Ontwikkelen zodat lange termijn impact na einde in 2023 gemeten en gemonitord kan worden

2.1 Output indicatoren

In de projectenboeken en fiches van de sporen zijn indicatoren opgenomen om de prestaties van de activiteiten binnen de projecten van de Regio Deal te kunnen meten. Naast de inhoudelijke indicatoren worden algemene prestatie-indicatoren (planning, budget, kwaliteit) gemonitord. Binnen de sporen kunnen de Spoorleiders procesindicatoren opnemen om de voortgang van de activiteiten te monitoren.

De belangrijkste output indicatoren per spoor worden in bijlage 1 weergegeven. Dit geeft een overzicht van de te monitoren doelen en output indicatoren per hoofddoel. Deze output indicatoren worden opgenomen in een voortgangsrapportage. Voor iedere output indicator wordt een streefwaarde vastgesteld. Op grond van vastgestelde halfjaarlijks te behalen resultaten in het Uitvoeringsprogramma kan met de set output indicatoren de inhoudelijke en financiële voortgang gevolgd worden.

2.2 Outcome indicatoren

Outcome staat voor gewenste (en neven-) effecten van de activiteiten in de projecten. Indicatoren op dit vlak geven inzicht in de voortgang op een hoger abstractieniveau: leiden de prestaties van de verschillende projecten tot directe effecten in de regio?

Om goed te kunnen volgen of er tijdens en aan het einde van de Regio Deal de gewenste effecten optreden worden er outcome indicatoren (of rapportages) ontwikkeld, waarvoor een aanzet te lezen is in bijlage 2. Deze outcome indicatoren kunnen na de start van het programma nog worden aangepast en/of aangevuld. Per spoor wordt er halverwege en aan het einde van de looptijd respectievelijk een tussen- en eindrapportage opgesteld van de bereikte effecten van het programma en de potentiële effecten van het programma na de Regio Deal periode. Spoorleiders zijn verantwoordelijk voor rapportage over de outcome.

Waar mogelijk wordt er bij start van het programma een nulmeting gedaan, bijvoorbeeld op basis van al bestaande datasets. Bij start zijn er geen effecten te meten maar zorgen nulmetingen wel voor een vastgestelde nullijn. De (beschrijvende) rapportages gaan ten minste over de genoemde thema's in bijlage 2. Denk hierbij aan scenariobeschrijvingen op basis van uitkomsten uit pilots en toelichtingen op de richting waarop de effecten lijken te gaan. Per spoor is er ruimte om daar op passende wijze invulling aan te geven.

Het ontwikkelen van geaggregeerde outcome indicatoren inclusief rapportages op spoorniveau, die bij zowel output als impact indicatoren aansluiten, vraagt enige expertise. De definitieve set geaggregeerde outcome indicatoren en de monitoringsmethodiek (zoals kwalitatieve metingen of scenariobeschrijvingen) worden daarom samen met Universiteit Utrecht vanuit het BWI+ traject ontwikkeld. Door samenwerking van de projecten uit de sporen met de experts van de universiteit vindt inhoudelijke afstemming plaats over het opstellen van outcome indicatoren en/of rapporteren over de outcome. Zo wordt trapsgewijs de juiste verbinding tussen output en impact gemaakt. Het verzamelen van gegevens voor en monitoring van de effecten vindt plaats in samenwerking tussen de sporen en het traject BWI+. Zie paragraaf 2.3.1. voor een nadere toelichting bij dit BWI+ traject.

2.3 Impact indicatoren

2.3.1 BWI+ traject Universiteit Utrecht

Aan het einde van de Regio Deal Foodvalley wordt ook gemeten in hoeverre de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan de brede welvaart. Impact indicatoren geven inzicht in de uiteindelijk bereikte veranderingen in de maatschappij.

Het meetbaar maken van dit soort verandering is niet eenvoudig. Daarnaast moeten de impact indicatoren ook in verbinding staan met de outcome indicatoren. Monitoring van impact zal worden uitgevoerd in de hiertoe door Universiteit Utrecht doorontwikkelde versie van de Brede Welvaartsindicator, toegesneden op de Regio Deal Foodvalley: de BWI+. Voor dit traject is vanuit de Regio Deal € 400.000 beschikbaar gesteld. Inzet van de BWI+ voor de Regio Deal Foodvalley heeft drie concrete voordelen:

1. het maakt duidelijk welke neveneffecten en trade-offs van gedane investeringen en beleid zichtbaar worden;
2. het disciplineert de monitoring binnen een uniform, vergelijkbaar en integraal kader;

- het biedt een instrument waarmee binnen de regio ook voor een langere periode de ontwikkeling van brede welvaart gemonitord kan worden en kan een belangrijk instrument zijn voor verdere samenwerking en beleid in de regio.

Indicatoren om de impact vanuit de Regio Deal Foodvalley meetbaar te maken worden voor de regio (door)ontwikkeld in de volgende categorieën:

- Natuur (Milieu)
- Gezondheid
- Economie
- Samenleving

Zie bijlage 3 voor een verdere toelichting en specificatie van deze categorieën en een overzicht van de impact indicatoren die in samenwerking met de sporen zijn geselecteerd.

Voor het managen van de activiteiten ten behoeve van het BWI+ traject voor de Regio Deal Foodvalley wordt een projectorganisatie opgezet. De samenstelling van de projectgroep is als volgt:

Tabel 2. Samenstelling projectgroep BWI+ t.b.v. Regio Deal Foodvalley

Rol	Functie/Niveau	Inzet
Projectleider (aanspreekpunt / trekker project)	Sr-Post Doc / UD level	Minimaal 0,5 fte
Medewerkers voor uitvoering en onderzoek met taken over twee lijnen: één met primaire verantwoordelijkheid voor de dimensies Natuur en Gezondheid en één voor de dimensies Economie en Samenleving	Twee AIO's / junior staf	0,8 – 1,0 fte
Enige ondersteuning voor secretariële taken, databeheer, communicatie etc.	Secretaresse	0,2 fte

De aansluiting van het BWI+ traject bij de sporen wordt geborgd door de projectgroep. In aanvulling op de projectgroep wordt een klankbordgroep ingesteld met prof. dr. Bas van Bavel en vier collega's – prof. dr. Erik Stam, prof. dr. Roel Vermeulen, dr. René Verburg en prof. dr. ir. Tanja van der Lippe – die respectievelijk staan voor thema's: Economie, Gezondheid, Natuur/Milieu, Samenleving. Zie bijlage 4 voor een schematische weergave van de projectinrichting en de samenwerking met de Regio Deal Foodvalley. Daarnaast is er een BWI+ projectplan¹ geschreven waarin de afbakening en werkwijze van het project nader wordt beschreven.

Via de klankbordgroep kan de koppeling met het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) worden geborgd. Deze twee organisaties houden zich in het kader van Regio Deals ook bezig met het meten van de brede welvaart. Het BWI+ traject is complementair aan de lopende opdrachten van het Rijk aan CBS en PBL. De BWI+ klankbordgroep borgt de uitwisseling, ook door regulier overleg in te plannen in de projectgroep monitoring/BWI+.

2.3.2 Rol Planbureau voor de Leefomgeving

PBL heeft een meerjarig onderzoeksprogramma dat gefinancierd wordt door LNV en onderzoekt bijvoorbeeld ieder jaar bij twee Regio Deals hoe men komt van inzet middelen tot verbetering van de brede welvaart. Wat zijn dan zinnige indicatoren om tussentijds te meten? PBL wil toewerken naar een leidraad voor een durante evaluatie strategie (lerend evalueren). De eerste stap die hierin wordt genomen is het opstellen van een denkkader voor goede indicatoren voor tussentijdse monitoring. Dit is eind oktober 2019 tijdens een Regio Deal Lab bijeenkomst gedeeld met alle regio's. De regio's kunnen dit kader vervolgens gebruiken om eigen output of outcome indicatoren vast te stellen. Daarnaast is in december 2019 de interactieve website 'Hoe is het leven in jouw regio.nu' gelanceerd die de verschillende dimensies van de kwaliteit van leven op regionaal schaalniveau inzichtelijk maakt.

2.3.3 Rol Centraal Bureau voor de Statistiek

CBS werkt naar verwachting in 2020 de nationale monitor Brede welvaart uit in een dashboard met indicatoren voor de algemene monitoring Brede Welvaart op regionaal niveau. Het streven is om in het najaar 2020 een

¹ Werkpakket BWI+ versie 18 geschreven door prof. dr. Bas van Bavel.

eerste dashboard ontwikkeld te hebben. Zij doen de regionale (cijfermatige) meting van de brede welvaart, ook op conceptueel niveau. Dit gaat meer om de meting op een bepaald moment in de tijd. Dit is een doorlopend proces aangezien sommige indicatoren nog niet beschikbaar zijn op gemeentelijke schaal.

3 Monitoringssysteem

Zoals benoemd in artikel 7 'Monitoring en evaluatie'² van de Regio Deal Foodvalley delen partijen in Het Overleg³ gegevens en documenten over de uitvoering van de Regio Deal Foodvalley en informeren elkaar in dat Overleg in elk geval over de haalbaarheid van voorgenomen initiatieven en projecten in het kader van de Regio Deal Foodvalley en de voortgang van lopende initiatieven en projecten in het kader van de Regio Deal Foodvalley.

Het monitoringssysteem is het geheel aan afspraken (beschreven in dit monitoringsplan) en documenten (waaronder periodieke voortgangsrapportages) om zicht te houden op de voortgang van het Uitvoeringsprogramma. De voortgangsrapportage is binnen het monitoringssysteem een product die periodiek wordt opgeleverd. Hieronder wordt het monitoringssysteem beschreven. Transparantie is hierbij het uitgangspunt.

3.1 Rapportelijnen

Op het niveau van de werkpakketten wordt binnen de sporen de voortgang op uniforme wijze bijgehouden. De input hiervoor verzamelt de Spoorleider vanuit de projecten⁴. Aan de hand van een standaardformat voor de voortgangsrapportage vindt ieder kwartaal terugkoppeling naar de Regio Deal Manager plaats.

De algemeen programmamanager (Regio Deal Manager) en de Spoorleiders van de sporen komen ieder kwartaal bijeen om de voortgang van de belangrijkste output (en halverwege de looptijd ook de outcome) indicatoren te bespreken, te bepalen of de vastgestelde tussentijdse resultaten zijn gehaald en daar waar nodig bij te sturen (waarbij significante aanpassingen conform de regelingen van de SOK verlopen). Financiële overzichten worden opgesteld op het niveau van de werkpakketten. Het standaardformat voor de voortgangsrapportage wordt hiervoor gebruikt ten einde uniformiteit te waarborgen. De voortgang van de indicatoren wordt bijgehouden in de Regio Deal Foodvalley Monitor.

Daarnaast wordt tijdens deze bijeenkomst met de Regio Deal Manager en Spoorleiders de planning voor het volgende kwartaal besproken en vastgesteld. Ieder jaar wordt een verdere specificering van de meerjarenplanning per spoor opgenomen in het Uitvoeringsprogramma. Financieel management vindt binnen de Uitvoeringsorganisatie plaats, besluitvorming hierover gaat via de Regionale Stuurgroep en/of advies van Het Overleg.

De aangeleverde output en outcome indicatoren uit de sporen worden door de algemeen programmamanager samengevoegd tot een halfjaarlijkse voortgangsrapportage voor de Regionale Stuurgroep. Jaarlijks wordt deze voortgangsrapportage ook aangeboden aan Het Overleg om de voortgang op strategisch niveau te bewaken. In het Regionaal Partneroverleg wordt deze rapportage voorbesproken.

Aan het einde van de looptijd van de Regio Deal, uiterlijk 30 augustus 2024, levert het BWI+ team een rapportage op over de regionale brede welvaart ten behoeve van de Regio Deal Foodvalley.

Communicatie met overige stakeholders (bijvoorbeeld gemeenten en achterbannen van de regiopartners) over de tussentijdse resultaten van de Regio Deal Foodvalley wordt verder uitgewerkt in een communicatieplan.

3.2 Voortgangsrapportage

Zoals afgesproken in de Dealttekst stellen de regiopartijen (algemeen programmamanager is verantwoordelijk voor de uitvoering) éénmaal per jaar voor Het Overleg in een regionale setting een voortgangsrapportage op over het voorgaande jaar. Hierin zijn opgenomen⁵:

² Zie bijlage 5 voor het volledige artikel.

³ Zie Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Regio Deal Foodvalley voor definities van de overlegvormen.

⁴ Gegeven de heterogene nature van Spoor 3 in vergelijking tot Sporen 1 en 2 is gekozen voor andere governance-structuur voor dit Spoor. Bij Spoor 3 bestaat geen "Spoorleider", maar interacteert de Regio Deal Manager direct met de Werkpakketleiders om de processen zoals omschreven in dit document te bewerkstelligen.

⁵ Zie bijlage 5, specifiek Regio Deal Foodvalley artikel 7 lid 2 en lid 4.

1. de behaalde resultaten, gelet op de benoemde beoogde resultaten en indicatoren in de Regio Deal Foodvalley;
2. de voortgang van het doelbereik van de Regio Deal in relatie tot de beoogde resultaten, waaronder inhoudelijke realisatie van concrete projecten;
3. de uitputting en verdeling van de financiële bijdragen op het niveau van de werkpakketten;
4. de programmatische en/of projectmatige aanpak van de sporen;
5. de meerjarige projectenplanning op het niveau van de werkpakketten.

In het Overleg van de Regio Deal Foodvalley bespreken partijen de uitkomst van de voortgangsrapportage en sturen op basis hiervan waar nodig de aanpak van deze Regio Deal bij.

3.3 Regio Deal Foodvalley Monitor

Ten behoeve van het monitoringssysteem zijn de volgende documenten voor start van de uitvoeringsorganisatie opgesteld:

1. Monitoringsplan
2. Voortgangsrapportage (standaardformat)
3. Regio Deal Foodvalley Monitor (verzamelbestand voor gemeten prestatie-, effecten- en BWI+ indicatoren)

De Regio Deal Manager coördineert de opzet en uitvoering van de monitoring, en doet dit binnen een in oprichting zijnde uitvoeringsorganisatie, en betreft daarbij waar nodig de Spoorleiders. Zij rapporteren hierover aan de Regionale Stuurgroep en Het Overleg van de Regio Deal Foodvalley.

4 Planning

De voortgangsrapportage wordt uiterlijk 1 mei van ieder jaar overgelegd aan Het Overleg van de Regio Deal Foodvalley. De voortgangsrapportage dient ook als input voor de aanvraag voor de volgende termijn uit de Regio Envelop en daarmee het financieel overboeken van de middelen uit de Rijksbijdrage. De aanleverdatum biedt nog wel genoeg ruimte en tijd om tijdens het eerste kwartaal van het nieuwe jaar gegevens over het voorgaande jaar te verzamelen.

De totale uitvoering van de Regio Deal Foodvalley wordt binnen acht maanden na afloop (december 2023) van Regio Deal geëvalueerd. De Regio Deal Manager, in samenwerking met de sporen, legt de eindevaluatie uiterlijk 30 augustus 2024 voor aan Het Overleg van de Regio Deal Foodvalley.

Zie hieronder de planning waarin de activiteiten en de deadlines met betrekking tot de monitoring worden weergegeven.

Tabel 3. Planning van de activiteiten met betrekking tot monitoring

Planning	Activiteit	Uiterlijk
Jaar 1 (2019)	Vaststellen monitoringssysteem + bijbehorende indicatoren	31 maart 2020
Jaar 2 (2020)	Nulmeting uitvoeren (waar mogelijk)	31 maart 2020
	- Output	
	- Outcome	
	- Impact	
	Voortgangsrapportage 1 opstellen	1 mei 2020
Jaar 3 (2021)	Voortgangsrapportage 2 opstellen	1 mei 2021
Jaar 4 (2022)	Tussentijdse outcome meting uitvoeren	31 maart 2022
	Voortgangsrapportage 3 opstellen	1 mei 2022
Jaar 5 (2023)	Voortgangsrapportage 4 opstellen	1 mei 2023
Jaar 6 (2024)	Eindevaluatie incl. outcome en impact uitvoeren	30 augustus 2024

Bijlage 1: Selectie output indicatoren per spoor

Tabel 4. Overzicht van de te monitoren hoofddoelen en selectie van de belangrijkste outputindicatoren per onderwerp

Hoofddoel	Onderwerp	Output indicator	Richtwaarde
Spoor 1: Versnelde landbouwtransitie De Regio Deal omvat de versnelling van de transitie van de huidige landbouw naar een toekomstbestendige, duurzame landbouw, opdat er op de lange termijn voldoende gezond voedsel tot onze beschikking is.	Proeftuin voor testen en valideren maatregelen op gebied van emissiearme gezonde veehouderij, circulaire landbouw, duurzaam bodembeheer en duurzame verdienmodellen	Aantal agrarische bedrijven dat deelneemt aan de <i>Proeftuin</i> .	70
		Aantal toeleveranciers, dienstverleners en erfbetreders die een bijdrage leveren aan de <i>Proeftuin</i> .	100
		Aantal geteste innovatieve concepten en maatregelen in <i>Proeftuin</i> .	42
		<i>T.b.v. transitievermogen</i> Aantal actief betrokken agrariërs (buiten de deelnemers proeftuin), in o.a. cursus, training en masterclass, ontwikkeling verdienmodellen, leertafels of gericht advies hebben ontvangen.	220
		Aantal agrarische bedrijven dat is uitgerust met sensoren en terugkoppeling van uitkomsten krijgt middels dashboards.	70 van 70
		Aantal agrariërs, veehouders, beleidsmedewerkers (uit regio) dat internetapplicaties gebruikt om hun bedrijfsvoering te sturen.	315
		Aantal inspanningen waarmee inwoners en consumenten in de regio worden bereikt (bekendheid met de landbouw transitie en Regio Deal).	75
Spoor 2: Gezonde voeding van prille start tot oude dag Het doel van dit spoor is om mensen aan te zetten tot het eten van gezonder en duurzaam voedsel.	Prille start: voeding van moeder en kind	Aantal consultatiebureaus, kinderdagverblijven en ouderparen die in project 1.2, eetgedrag en voeding van het jonge kind, bereikt zijn.	- 8 consultatiebureaus in regio Foodvalley - 10 kinderdagverblijven - 33.000 ouderparen / jaar
		Aantal regionale centra, zoals consultatiebureaus en kraamzorgcentra, die verbeterd voedingsadvies regulier inbedden (mede door bijwonen van bijscholingen aan professionals).	- Verloskundigen en kraamzorgcentra in 5-10 gemeenten - 20 consultatiebureaus
	Gezonde voedselkeuzes in gezonde voedselomgeving	Aantal wijken, restaurants, MKB bedrijven, ziekenhuizen en zorginstellingen, waar een gezondere voedselomgeving is gecreëerd.	- 10 wijken - 75 restaurants - 25 MKB - 3 ziekenhuizen - 5 zorginstellingen

		Aantal middelen (ICT, fysiek, handreiking etc.) die beschikbaar zijn om de gezonde en duurzame keuze te stimuleren	<ul style="list-style-type: none"> - 1 handreiking voor gemeenten over wijkgerichte aanpak - 1 business case voor horecaondernemers - 4 interventie-road maps (wijk, mkb, ziekenhuizen, zorginstellingen)
	Gezonde voeding voor hartpatiënten diabetici en hoog- risicogroepen	Aantal individuen uit cardiometabole risicogroepen waarbij praktijkonderzoek (testen interventies) is uitgevoerd	400 patiënten 3 zorgketens
		Aantal gezondheidsorganisaties/zorgcentra waar nieuwe materialen/tools over gezonde voeding beschikbaar zijn voor mensen met cardiometabole aandoeningen en risicogroepen	Alle 1 ^e lijnszorgnetwerken van 3 ziekenhuizen
Voeding voor oncologische patiënten	Aantal patiënten, zorgverleners en organisaties betrokken in projecten naar optimale voedingszorg en -advies in de oncologische zorg en nazorg	<p><u>Aantal betrokken patiënten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Leefstijl zorg tijdens en na behandeling bij darmkankerpatiënten in minimaal 3 ziekenhuizen - Nieuw cohort van 500 kinderen met kanker - Samengevoegd cohort van 3000 dikke darmkankerpatiënten <p><u>Aantal betrokken zorgverleners:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Leefstijl zorg tijdens en na behandeling bij darmkanker patiënten in minimaal 3 ziekenhuizen. <p><u>Aantal betrokken organisaties:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 kennisinstellingen (WUR, UMCU, HU) - Alliantie Voeding in de Zorg - 3 ziekenhuizen - Toon Hermans huizen en minimaal 20 fitnesscentra 	

			- Gemeenten in de regio (o.a. Ede, Wageningen, Utrecht)
		Aantal oncologische patiënten dat onderbouwd voeding- en bewegadvies heeft ontvangen via (na)zorgnetwerken	14.000 (70% van de patiënten in de regio)
	Kwetsbare ouderen: voeding voor functionaliteit	Aantal gemeenten waarbij ouderen hebben deelgenomen aan een leefstijlprogramma (extra eiwit, krachttraining) gericht op verbetering spierkwaliteit voor vitaliteit	4
		Aantal ouderen die aan de eiwittransitie veldstudies hebben deelgenomen.	100 deelnemers
		Aantal deelnemende (zorg)instellingen waar de eiwitcomponent op de menukaart op verantwoorde wijze in lijn wordt gebracht met uitkomsten van de veldstudies.	3 instellingen
	Voeding in zorgopleidingen	Aantal nieuwe onderwijsmodules op gebied van voeding onderwezen in mbo, hbo en wo opleidingen	- 1 hbo minor (2x uitgevoerd) - onderwijsbouwstenen hbo en mbo ingebed in lopende curriculae (2x uitgevoerd) - nascholingen post-mbo en post-hbo (4x uitgevoerd) - 1 mbo keuze-onderdeel (240 u 4x uitgevoerd) - 1 á 2 MOOCs (online beschikbaar voor HBO-WO) - 1 interprofessionele module 2x uitgevoerd
		Aantal zorg- en welzijnsorganisaties waar studenten (stage)projecten uitvoeren gericht op gezonde voeding bij overgewicht en chronische ziekten	>20 organisaties
Spoor 3: Versterking van kennis- en innovatiecluster Het doel van dit spoor is de versterking van de kennis- en innovatie ecosystemen van Foodvalley en Utrecht door versterkte strategische samenwerking tussen de	Gedeelde onderzoek- en proeffaciliteiten	Aantal contracten gesloten over het delen van apparatuur en faciliteiten	10
		Volume nieuwe investeringen gedeelde faciliteiten	30.000.000
		Volume nieuwe investeringen onderzoeksapparatuur	10.000.000
	World Food Center Experience	Definitief ontwerp voor het World Food Center Experience gerealiseerd en afgestemd met betrokkenen (2020)	1

kennisinstellingen en bedrijven in beide ecosystemen en versnelde marktintroductie van baanbrekende innovaties rond de maatschappelijke uitdagingen op het gebied van landbouw, voedsel en gezondheid.			
	Food Academy	Aantal studenten dat een opleiding volgt aan de Food Academy	104
		Aantal door bedrijven gecreëerde banen die vanuit de Food Academy zijn ingevuld OF aantal stageplekken bij MKB deelnemende bedrijven.	58
Algemeen Verbinding en integratie van sporen	Programmamanagement	Gemaakte kosten totaal	€ 73,62 miljoen
		Personele inzet totaal	-
		Realisatie cofinanciering	€ 53,62 miljoen
	BWI+ monitor	Aantal BWI+ indicatoren ontwikkeld / aangepast voor de regionale metingen	28

Bijlage 2: Gewenste effecten (outcome)

Tabel 5. Aanzet voor het overzicht van de gewenste effecten (outcome) per spoor

Hoofddoel	Gewenste effecten (outcome) van de Regio Deal Foodvalley
Spoor 1: Versnelde landbouwtransitie	Verbeterd handelingsperspectief voor de agrariër ten behoeve van duurzame bedrijfsvoering en/of productie
	Toename van bedrijven dat succesvolle concepten oppakt om te implementeren
	Bekende (neven)effecten van geteste concepten op onder meer luchtkwaliteit, diergezondheid/welzijn en waterkwaliteit
	Agrariër heeft meer grip op bedrijfsvoering middels datagestuurde informatie dat tevens leidt tot nieuwe werkconcepten
	Inzet van meer reststromen c.q. alternatieve eiwitbronnen
Spoor 2: Gezonde voeding van prille start tot oude dag	Nieuwe of doorontwikkelde voedingsprojecten geïmplementeerd in de zorg
	Nieuw / verbeterd voedingsonderwijs voor medische en zorgprofessionals, meetbaar aan de hand van het aantal studenten dat dit onderwijs ontvangt
	Toename interdisciplinaire samenwerking in de zorgketen op het gebied van voeding, meetbaar aan de hand van de geïmplementeerde projecten waarin deze samenwerking een belangrijke rol speelt
	Voedings- /leefstijlinterventies voor een gezonde leefomgeving geïmplementeerd in de regio
	Aantal inwoners dat bereikt wordt met de bovengenoemde interventies
	Toename bekendheid en gebruik Schijf van Vijf, te meten aan de hand van het aantal geïmplementeerde projecten waarin de Schijf van Vijf een belangrijke rol speelt
Spoor 3: Versterking kennis- en innovatiecluster	Het aantal nieuwe (duurzame) innovaties op het gebied van landbouw, voeding en gezondheid dat versneld op de markt is gebracht, is toegenomen in 2024
	Toename van geschikt personeel voor banen in de foodproductiesector in de regio
	Betere samenwerking tussen organisaties in het ecosysteem

Bijlage 3: Toelichting bij categorieën BWI+

Tabel 6. Impact indicatoren voor monitoring regionale brede welvaart vanuit Regio Deal Foodvalley

Dimensie	Concept:	Indicatoren BWI+
Economie	Werkgelegenheid	Werkloosheid (BWI)
	Innovatie	Aandeel innovatieve bedrijven (CIS)
	Talent	Opleidingsniveau (BWI) PISA-score (BWI) Flexibele arbeidsrelatie (BWI)
	Kennis	R&D uitgaven (publiek en privaat) (CBS) Patenten (RVO)
	Intermediaire diensten	Zakelijke dienstverlening (CBS)
	Netwerken	Samenwerking door innovatieve bedrijven (CIS)
Natuur / Milieu	Bodemverbetering	Organisch stofgehalte Biologische activiteit Bodemfauna
	Depositie	Fijnstofemissie Stikstofemissie Ammoniakemissie
	Biodiversiteit	Soortverspreiding (NDFP) (Regionale) Living Planet Index (CBS)
Gezondheid	Gezondheid	Aantal jaren in goede gezondheid (DALY/QALY)
		Tevredenheid over de gezondheidstoestand
	Milieu en gezondheid	MilieuGezondheidsRisico-indicator
Samenleving	Sociaaleconomische situatie	Inkomen (CBS) Opleiding (CBS) Banen (CBS)
	Subjectief welzijn en balans werk en privé	Tevredenheid met het leven Gewerkte betaalde en onbetaalde uren, alsmede de ervaren beleving ervan
	Sociale relaties en vertrouwen	Sociale relaties in de buurt en in de wijk
	Institutionele kwaliteit	Beleving institutionele kwaliteit Vertrouwen in institutionele kwaliteit

Natuur en Gezondheid

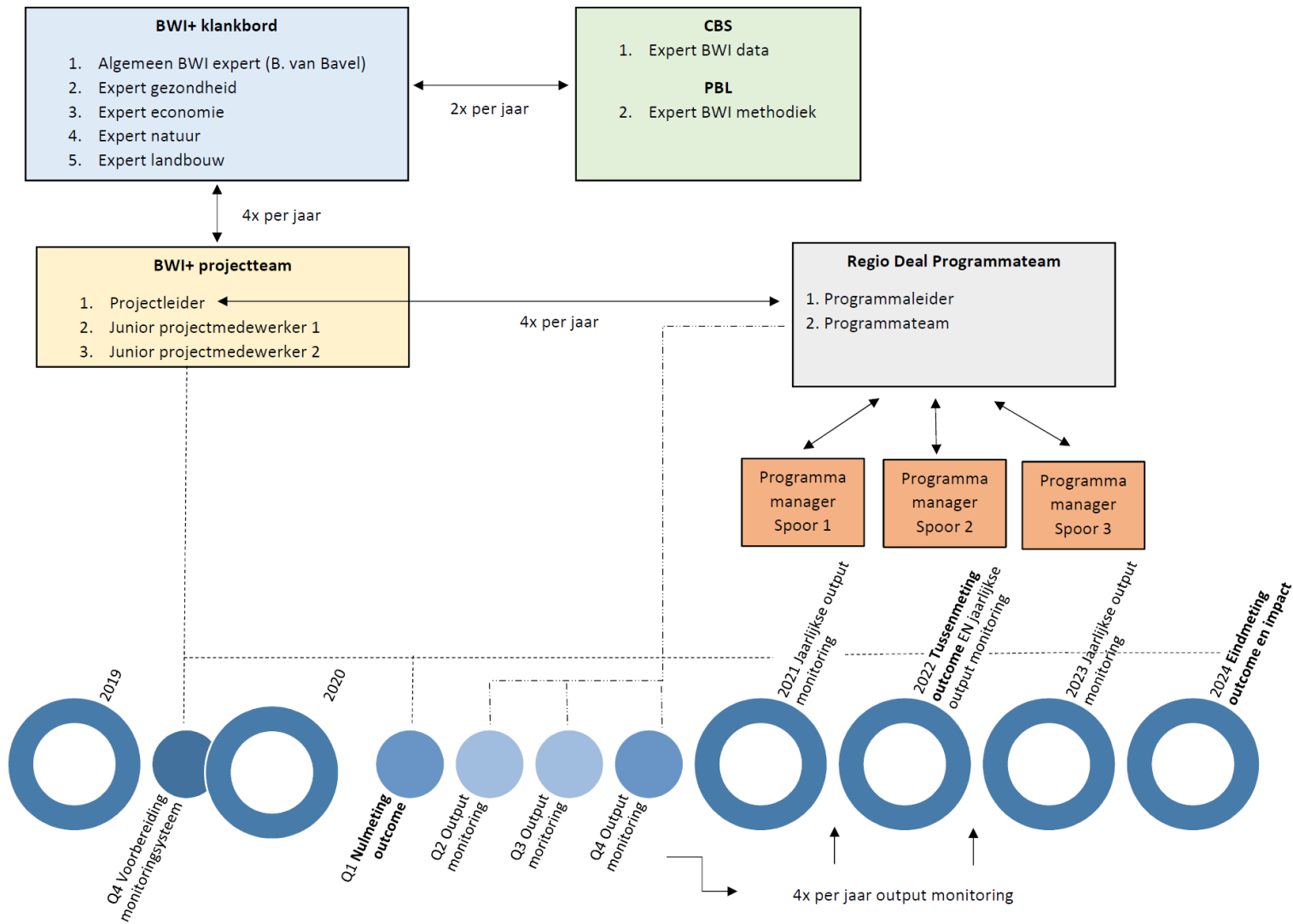
Specifieke indicatoren die op project niveau voor Gezondheid worden verzameld zijn meer gedetailleerde metingen omtrent specifieke emissies van veehouderijen: fijnstof (PM2.5), ammoniak, en stankoverlast en naast objectieve gezondheidsmaten ook aandacht voor welbevinden. Deze gedetailleerde parameters worden binnen de proeftuinen op lokaal niveau verzameld in samenwerking met de onderdelen monitoring en sensing. Binnen het domein Gezondheid zal een doorvertaling worden gedaan van deze parameters met dezelfde systematiek als de BWI waar de lokale parameters vertaald zullen worden via een Health Impact Assessment (HIA) in objectieve maten voor gezondheidswinst of verlies.

Binnen het domein Natuur zal gebruikt gemaakt worden van bestaande gegevens over organisch stofgehalte in de bodem (SOM), en metingen aan de biologische waterkwaliteit. Voor dit laatste zal ook gebruik gemaakt worden van de jaarlijkse metingen die het waterschap uitvoert. Naast deze bodem- en waterindicatoren zullen veehouderijactiviteiten ook leiden tot emissies van broeikasgassen, fijnstof en ammoniak (stikstof). Ammoniakemissies hebben grote gevolgen voor de toestand van natuur(gebieden) in de omgeving van individuele bedrijven. Bij het Copernicus Instituut is een modelraamwerk ontwikkeld om de effecten van dergelijke emissies op natuurgebieden te berekenen (aan de hand van actuele emissiecijfers) en worden deze effecten in het modelraamwerk gemonetariseerd (externe biodiversiteitskosten van ammoniak emissies) (Verburg en Osseweijer, 2019). De uitgewerkte (bedrijfs)indicatoren zullen via schaal- en conversiemethoden gekoppeld te worden aan de monitoring van Natuur en Gezondheid in de regionale BWI.

Economie en Samenleving

De investeringen op het terrein van duurzame landbouw, voeding en gezondheid en ondernemerschap zoals in de Regio Deal Foodvalley gebeurt, genereren niet alleen uitkomsten voor die betreffende thema's maar ook impact voor de economie en samenleving als geheel. Het monitoren van die impact gebeurt via de BWI+ door de ontwikkeling van in tabel 6 genoemde indicatoren.

Bijlage 4: projectinrichting BWI+ traject

Bijlage 5: Regio Deal Foodvalley (19 juli 2019) - Artikel 7 Monitoring en Evaluatie

Artikel 7 – Monitoring en evaluatie

1. Partijen delen in het in artikel 6 beoogde Overleg gegevens en documenten over de uitvoering van de Regio Deal Foodvalley en informeren elkaar in dat Overleg in elk geval over de haalbaarheid van voorgenomen initiatieven en projecten in het kader van de Regio Deal Foodvalley en de voortgang van lopende initiatieven en projecten in het kader van de Regio Deal Foodvalley.
2. Monitoring van de uitvoering van de Regio Deal Foodvalley als geheel aan de hand van de informatie-uitwisseling als bedoeld in het eerste lid vindt door Partijen plaats op drie niveaus:
 - a. op het niveau van de inhoudelijke realisatie van concrete projecten en uitputting van de beschikbare gezamenlijke financiële bijdragen;
 - b. op het niveau van de in artikel 4 afgesproken beoogde resultaten en indicatoren;
 - c. op het niveau van de in artikel 5, eerste lid genoemde verdeling van de gezamenlijke indicatieve inzet van financiële middelen.
3. De uitkomsten van de monitoring hebben als doel inzicht te bieden in het verloop en de resultaten van de Regio Deal Foodvalley alsmede de Regio Envelop in zijn geheel. De monitoring heeft niet ten doel eenzijdig vanuit het Rijk (financiële) consequenties te kunnen verbinden aan de uitkomsten.
4. Partijen zijn voornemens om op basis van deze monitoring, onder leiding van de Regio, éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op te stellen over het voorafgaande jaar. Hierin wordt melding gemaakt van:
 - a. de programmatische en/of projectmatige aanpak van de in artikel 2 genoemde sporen;
 - b. de voortgang van het doelbereik in relatie tot de in artikel 4 afgesproken beoogde resultaten;
 - c. de financiële realisatie van de uitvoering van de Regio Deal Foodvalley op het niveau van de in artikel 2 genoemde sporen.
5. Indien een voortgangsrapportage (in concept) wordt opgesteld is het voornemen dit te bespreken in het in artikel 6 bedoelde Overleg.
4. De Regio kan met de jaarlijkse voortgangsrapportage de Provinciale Staten en de gemeenteraden informeren. LNV gebruikt die rapportage als input voor de jaarlijkse voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer.
5. Partijen zijn voornemens om vanaf 2019 op vaste momenten met elkaar in overleg te treden, als bedoeld in artikel 6 eerste lid, op basis van de monitoring en jaarlijkse voortgangsrapportages.
6. Partijen spreken af dat de Regio de uitvoering en werking van de Regio Deal Foodvalley evalueert en maakt daarvan een eindevaluatie op conform de in het tweede lid onder a tot en met c genoemde onderdelen.
7. Ten behoeve van de evaluatie van de Regio Portefeuille voert het Planbureau voor de Leefomgeving een lerende evaluatie uit. De Regio kan hier desgewenst in participeren.
8. Ten behoeve van de monitoring van de arrangementen voor besluitvorming, afstemming, samenwerking, en meer in het algemeen sturing, die nodig zijn voor het uitvoeren van de Regio Deals op regionaal en op Rijksniveau hebben het ministerie van BZK en LNV een Monitoringstraject Governance opgezet. De Regio kan hier desgewenst in participeren.
9. Bij de monitoring beziet de Regio of, indien mogelijk en aanvullend op de activiteiten van het Planbureau voor de Leefomgeving conform lid 8, de Universiteit van Utrecht kan worden betrokken ten behoeve van brede welvaartsindicatoren in de regio.